
Gezondheid belangrijk onderdeel van nationale groencompetitie

Gezonde competitie

Bij de nationale groencompetitie van Entente Florale wordt het onderdeel 'gezonde leefomgeving' vanaf 2017 volwaardig meegenomen bij de jurering. Juryleden Josine van den Bogaard (grotere gemeenten) en Jaap Toet (kleinere gemeenten) gaan er nader op in.

De deelnemende gemeenten worden in de competitie beoordeeld op zeven criteria: Ruimtelijke visie en kwaliteit; Cultuurhistorie en erfgoed; Stedelijke groenstructuur en buiteninrichting; Landschap, ecologische kwaliteit en biodiversiteit; Gezonde leefomgeving en recreatie; Duurzaamheid (inclusief toerisme); Participatie. Onder een gezonde leefomgeving wordt een omgeving verstaan die als prettig wordt ervaren, die uitnodigt tot gezond gedrag en waar milieudruk op de gezondheid zo laag mogelijk is.

Zeven vuistregels

Juryleden Josine van den Bogaard, senior adviseur GGD Rotterdam-Rijnmond en Jaap Toet, adviseur Gezonde Leefomgeving bij gemeente Utrecht, hantieren bij de beoordeling zeven vuistregels waarmee kan worden bepaald hoe een gemeente haar groen inzet voor de vitaliteit van de bewoners. Ze lichten deze vuistregels toe.

WIE DOEN MEE IN 2018?

In 2018 nemen in totaal zeven gemeenten deel aan de Nationale Groencompetitie. In de categorie grote gemeenten nemen deel: Huizen, Leiderdorp, Wageningen en Edam-Volendam. In de categorie kleine gemeenten doen mee: Bronckhorst met een nog nader aan te geven kern, Zuidwest Friesland met de kern IJlst en Voorst met de kern Twello.

1. Besteed aandacht aan eigen inwoners; groen dichtbij

'In het verleden werd nog regelmatig vergeten dat groen ook voor de eigen inwoners van groot belang is. In groenbeleidsstukken werd bijvoorbeeld vooral de focus op toerisme gelegd, terwijl juist de eigen bewoners afhankelijk zijn van groen dicht bij huis', aldus Van den Bogaard. Toet merkt in zijn beoordeling dat de aandacht voor bewoners nu prima in orde is. 'Alle gemeenten besteden daar veel aandacht aan, ik heb weinig onderscheid kunnen maken met deze vuistregel.'

2. Gezondheid is meer dan alleen bewegen in het groen

Wie in een groene wijk woont, voelt zich beter en bezoekt minder vaak de huisarts. Een groene omgeving vermindert stress, nodigt uit tot bewegen en stimuleert ontmoetingen tussen buurtbewoners. Daarnaast is groen in de buurt goed voor de ontwikkeling van kinderen en kan het bijdragen aan persoonlijke zingeving en een gezond microklimaat. Toet: 'In kleinere gemeenten is daar echt nog wel eer te behalen. De meeste gemeenten benadrukken enkel de hardloop- en wandelpaden als het over groen en gezondheid gaat, zonder de link te leggen met de andere voordelen.'

3. Kies voor gebruiksgroen van goede kwaliteit

'Dit vind ik een lastige regel', stelt Toet. 'Ik ben niet een man uit de groenwereld en voor de jurering ben ik vooral afgegaan op medejuryleden. Gemeenten met minder budget hadden vaak ook groen van mindere kwaliteit, dat was wel duidelijk.' Van den

Bogaard: 'Vooral het benutten van groene schoolpleinen miste ik vaak. Op een schoolplein komen kinderen dagelijks en vaak ook nog de ouders van die kinderen. Het zijn natuurlijke verblijfsplekken die daadwerkelijk het dagelijks bewegen en ontstressen kunnen beïnvloeden; gebruiksgroen bij uitstek.'

4. Zorg voor variatie in de doelgroep

Variatie in groenvormen zorgt ervoor dat diverse doelgroepen er gebruik van maken en verschillende lagen van de bevolking gezondheidswinst kunnen behalen. De belangrijkste doelgroepen hierin zijn de jeugd, ouderen en mensen met een lage sociaaleconomische status. Natuurlijk is er aandacht voor gebruik door mensen met een beperking. 'Ik kijk naar de samenwerking rond groeninrichting. Doet de gemeente dit met andere partijen en hebben ze daarbij oog voor verschillende behoeften?', vraagt Van den Bogaard zich af.

5. Stimuleer participatie van bewoners en organisaties

'Participatie kan twee kanten op', aldus Toet. 'Eén gemeente liet bijna alles over aan bedrijven en bewoners, maar het resultaat werd daardoor wel minder. Het is natuurlijk ook vaak een budgetkeuze. Er moet kennis en ervaring blijven om projecten in goede banen te



▲ Stadspark in Maastricht. Groen is op diverse manieren goed voor de gezondheid. (foto: Hollandfoto.net/Stadswerk)

'Juist in een wijk die qua basis minder mooi is, kan groen het verschil maken'

leiden, maar interactie met bewoners is daarbij wel erg belangrijk.' Van den Bogaard: 'Ik heb tijdens de gemeentebezoeken ook bewoners bevraagd over de houding van de gemeente, dat leverde waardevolle informatie op. Het viel op dat de ene gemeente heel vrij is met participatie en zo een paar hectare overlaat, en de andere de boomspiegels nog niet durfde los te laten.'

6. Kijk naar het verschil dat het groen in een wijk maakt

Van den Bogaard: 'Juist in een wijk die qua basis minder mooi is, kan groen het verschil maken. Daarbij geldt dat je groen niet alleen moet meten in vierkante meters. Ook volgebouwde steden kunnen meer groen creëren en de kwaliteit vergroten. Denk aan verticaal groen, groene daken, betere gebruiksmogelijkheden en groene schoolpleinen.'

7. Leg de plannen beleidsmatig vast

Toet: 'Soms heeft een gemeente weinig in haar beleidsnotities vermeld. Op papier is zo'n gemeente dan het slechtst, maar in de praktijk kan dat 180 graden draaien en scoren ze uiteindelijk het best. Daar mag zo'n gemeente best trotser op zijn en dat uitdragen.' Van den Bogaard: 'Hetzelfde ervoer ik bij een andere gemeente. Het valt me in algemene zin op dat veel gemeentelijke groenmensen de koppeling tussen groen en gezondheid goed aanvoelen, maar dat ze dit totaal niet vertalen naar beleid.' ●